

O‘ZBEKISTONDA IJTIMOIIY SOHADA AMALGA OSHIRILAYOTGAN O‘ZGARISHLAR MAZMUN VA MOHIYATI

Namangan davlat pedagogika instituti

Falsafiy va tarixiy fanlar kafedrası

katta o‘qituvchisi

Bobomurod Tillayev

Namangan davlat pedagogika instituti

Texnologik ta’lim yo‘nalishi 1-bosqich talabasi

Jo‘rayeva Dilnoza Yakubjonovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada mamlakatimizga ijtimoiy ish sohasining kirib kelish jarayoni hamda ijtimoiy sohada amalga oshirilayotgan islohotlar haqida fikr-mulohazalar yuritiladi.

Kalit so‘zlar: zakot, hayriya, globallashuv, ijtimoiy hodimlar birjasi, muhofaza, insonparvarlik, hamdardlik, kam ta’minlanganlik, kadrlar tayyorlash, ijtimoiy hodimlar.

O‘zbekiston mustaqillikka erishganidan so‘ng davlat rivojlanishining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida ijtimoiy sohani modernizatsiya qilish, aholining farovonligini oshirish, ta’lim, sog‘liqni saqlash, ijtimoiy himoya, madaniyat va boshqa sohalarda tizimli islohotlarni amalga oshirish belgilandi. Keyingi yillarda ayniqsa Prezident Shavkat Mirziyoyev rahbarligida boshlangan yangi bosqichda ijtimoiy sohani rivojlantirishga ustuvor e’tibor qaratilib, aholining turmush darajasini oshirish, ijtimoiy tenglikni ta’minlash, fuqarolarning huquq va manfaatlarini himoya qilish bo‘yicha keng ko‘lamli ishlar olib borilmoqda.

Ijtimoiy sohadagi islohotlar avvalo inson omiliga asoslangan. Har bir fuqaroning huquq va manfaatlarini ta’minlash, yashash sharoitlarini yaxshilash, ijtimoiy tenglikni qaror toptirish asosiy maqsadlarga aylangan. Bu yo‘nalishda konstitutsiyaviy islohotlardan boshlab, muayyan tarmoqlarga oid strategik dasturlargacha bo‘lgan hujjatlar ishlab chiqildi va amaliyotga joriy etildi. Fuqarolarning davlatga bo‘lgan ishonchini mustahkamlash,

jamiyatda adolat va ochiqlik muhitini yaratish, kambag'allikni qisqartirish kabi maqsadlar ustuvorlik kasb etmoqda.

Kambag'allikka qarshi kurash va aholi daromadlarini oshirish masalasi ijtimoiy islohotlarning markazida turibdi. Kambag'allikni qisqartirish bo'yicha respublika miqyosida dasturlar ishlab chiqilib, aholining ehtiyojmand qatlamlariga subsidiya, nafaqa, ijtimoiy yordam ko'rsatish mexanizmlari qayta ko'rib chiqildi. Aholining turmush darajasini ko'tarish maqsadida mahallabay ishlash tizimi joriy qilindi. Har bir mahallada ijtimoiy-iqtisodiy vaziyatni o'rganish, aholining daromad manbalarini kengaytirish, kasb-hunarga o'qitish, bandlikni ta'minlash bo'yicha amaliy choralar ko'rilmogda. Ijtimoiy himoyaga muhtoj fuqarolarning ro'yxati "temir daftar", "yoshlar daftari", "ayollar daftari" kabi mexanizmlar orqali yuritilmogda. Bu esa aholining eng og'ir ahvoldagi qatlamlarini aniqlash va ularni qo'llab-quvvatlashda muhim omil bo'lib xizmat qilmogda.

Ta'lim tizimi so'nggi yillarda ijtimoiy sohadagi eng katta islohotlarga guvoh bo'lgan sohalardan biridir. Maktabgacha ta'lim muassasalarini kengaytirish, nodavlat bog'chalar faoliyatini rag'batlantirish, maktablarda sifatli ta'limni ta'minlash, zamonaviy darsliklar va metodik materiallar bilan ta'minlash kabi yo'nalishlarda muhim ishlar amalga oshirildi. Maktablar moddiy-texnik bazasi yaxshilanmogda, yangi o'quv dasturlar, o'quv metodikalari joriy qilinmogda. Oliy ta'lim tizimida ham o'zgarishlar chuqur tus oldi. Talabalar qamrovi ko'paydi, yangi universitetlar ochilmogda, xorijiy oliy ta'lim muassasalari filiallari faoliyati kengaymogda, onlayn ta'lim tizimi joriy qilinmogda. Kredit-modul tizimi asosida o'qitish, akademik erkinlik va universitetlarning o'zini o'zi boshqarish huquqlari mustahkamlanmogda.

Sog'liqni saqlash tizimi ham ijtimoiy sohadagi islohotlarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Tibbiy xizmatlarning sifatini oshirish, aholiga yaqinlashtirish va arzonlashtirish bo'yicha qator dasturlar amalga oshirilmogda. Oilaviy shifokorlik amaliyoti kengaytirilmogda, birlamchi tibbiy xizmatni kuchaytirishga alohida e'tibor qaratilmogda. Tibbiy sug'urta tizimini joriy etish, zamonaviy diagnostika markazlari, ixtisoslashtirilgan tibbiyot muassasalari faoliyatini kengaytirish orqali tibbiy xizmatlarning

sifati oshirilmoqda. Onalik va bolalikni muhofaza qilish, aholining sog‘lom turmush tarzini shakllantirish, pandemiyalarga qarshi kurashish bo‘yicha davlat tomonidan keng ko‘lamli choralar ko‘rilmoqda.

Yana bir muhim yo‘nalish – ijtimoiy himoya tizimini isloh qilishdir. Nogironligi bo‘lgan shaxslar, yolg‘iz keksalar, boquvchisini yo‘qotgan bolalar, kam ta‘minlangan oilalar davlat himoyasiga olinmoqda. Ularni uy-joy bilan ta‘minlash, bandlik imkoniyatlarini kengaytirish, davlat xizmatlaridan foydalanishda teng sharoitlar yaratishga intilinyapti. Maxsus ijtimoiy xizmatlar markazlari, psixologik va ijtimoiy yordam ko‘rsatish markazlari tashkil etilmoqda. Yordam tizimining adolatli va shaffof bo‘lishi uchun raqamli texnologiyalardan foydalanilmoqda.

Madaniyat va ma‘naviyat sohasida ham tub o‘zgarishlar ro‘y bermoqda. Milliy qadriyatlar, tarixiy meros, adabiyot, san‘at, urf-odat va an‘analarga asoslangan yangicha madaniy siyosat shakllanmoqda. Madaniy markazlar, teatrlar, kutubxonalar, muzeylar faoliyati jonlanmoqda. Yangi tashabbuslar orqali yoshlarning madaniyatga qiziqishi oshirilmoqda. Mahalliy ijodkorlar, san‘atkorlar faoliyati rag‘batlantirilmoqda, ularning ijodiy erkinligi ta‘minlanmoqda. O‘zbek tilining davlat tili sifatidagi mavqeini mustahkamlash, davlat idoralarida rasmiy hujjatlarning ona tilida yuritilishini ta‘minlash bo‘yicha qonuniy asoslar mustahkamlanmoqda.

Yoshlar siyosatida ijtimoiy himoya va rivojlanishga qaratilgan kompleks yondashuv amalda qo‘llanilmoqda. Yoshlarning bilim olishi, kasb egallashi, bandligini ta‘minlash, ijtimoiy faolligini oshirish borasida davlat tomonidan ko‘plab imkoniyatlar yaratilmoqda. “Yoshlar daftari” orqali yoshlar ehtiyojlari aniqlanmoqda, ularga psixologik, huquqiy va moddiy yordam ko‘rsatilmoqda. Yoshlar texnoparklari, IT markazlar, kreativ makonlar orqali bilimli va iste‘dodli yoshlarni qo‘llab-quvvatlash kengaymoqda. Yangi avlodning sog‘lom, vatanparvar va faol bo‘lib ulg‘ayishi uchun sport, san‘at, fan, texnologiyaga oid loyihalar joriy qilinmoqda.

Xotin-qizlar masalasi ijtimoiy sohada muhim o‘rin tutmoqda. Ayollarni qo‘llab-quvvatlash, ularning jamiyatdagi mavqeini oshirish, gender tenglikni ta‘minlash bo‘yicha aniq chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Ayollar tadbirkorligini rag‘batlantirish, ularni kasbga yo‘naltirish, salomatligini muhofaza qilish bo‘yicha maxsus dasturlar ishlab chiqilgan. Ayollar qo‘mitasi, gender tenglik bo‘yicha komissiyalar faoliyati kuchaytirilmoqda. Ayollar daftari orqali ularning ehtiyojlari aniqlanib, ijtimoiy yordam ko‘rsatish mexanizmlari yo‘lga qo‘yilmoqda.

Ijtimoiy sohada amalga oshirilayotgan barcha islohotlarda ochiqlik, shaffoflik, fuqarolarning bevosita ishtiroki ta‘minlanmoqda. Elektron hukumat tizimi orqali aholiga ko‘rsatilayotgan ijtimoiy xizmatlar soddalashtirilmoqda. Davlat xizmatlari yagona elektron platformalar orqali amalga oshirilayotgani aholining vaqt va xarajatlarini tejashga xizmat qilmoqda. Bu esa davlat va jamiyat o‘rtasidagi aloqalarni mustahkamlab, samaradorlikni oshirmoqda.

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonda ijtimoiy sohada olib borilayotgan islohotlar jamiyatning barqarorligi, fuqarolarning farovonligi, adolat va tenglik tamoyillarining qaror topishiga xizmat qilmoqda. Ushbu islohotlar orqali xalq va davlat o‘rtasidagi ishonch kuchaymoqda, har bir insonning ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishi uchun teng imkoniyatlar yaratilmoqda. Eng muhimi, bu o‘zgarishlar inson qadrini ulug‘lash, fuqarolarning orzu-umidlarini ro‘yobga chiqarish sari yo‘naltirilgan bo‘lib, zamonaviy, demokratik va ijtimoiy davlat qurish yo‘lidagi muhim bosqichdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1.Ш.М.Мирзиёев. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз.Т.: “Ўзбекистон”, 2017 йил, 10.б.

2.Указ Президента Республики Узбекистан No:5352 от 02.02.2018г. "О мерах по коренному совершенствованию деятельности в сфере поддержки женщин и укрепления института семьи".

3.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora-tadbirlarini belgilash to‘g‘risida”gi Farmoni // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 06/21/6261/0667-son. 14.07.2021.

4.Mirziyoyev Sh. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O‘zbekiston, 2016. – 56 b.

5.Mirziyoyev Sh. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent: O‘zbekiston, 2017.48 b.